

at netop Sagens historiske Udvikling bedst vil tjene til Belysning af det Standpunkt, Ministeriet nu har ment at burde indtage i Sagen. Den første Kirkekommission (af 1853), som er den Forsamling, der først indgaaende har beskæftiget sig med dette store og for Folkekirken vigtige Spørgsmaal, foreslog tvungen Indførelse af Menighedsraad i hvert Sogn; men den daværende Kirkeminister (Ørsted) saavel som hans Efterfølger (Hall) saa utvivlsomt rigtig, naar de under Hensyntagen til den Opgave, der af Kommissionen var tiltænkt Menighedsraadene, mente at burde indskrænke disse Raads Oprettelse til at blive en frivillig Foranstaltning, hvis Indførelse overlodes til Præst og Menighed i Forening. Kommissionen betegnede nemlig, som foran anført, Menighedsraadet væsentlig som et Middel til „at vække, styrke og lede et sundt Menighedsliv i Menighederne“ eller med andre Ord til at skabe kristeligt Liv; men en Lovgivningsforanstaltning, selv den bedste, vil aldrig kunne skabe eller opretholde aandeligt Liv. Selv de indtrængende Henstillinger om en frivillig Virken for Sagen, der indeholdtes i Ministeriets Cirkulære af 24de September 1856, viste sig ikke at bære den Frugt, som man havde ventet, og Grunden hertil angaves utvivlsomt rigtig i det Andragende, som foranledigede Lovforslaget af 1857 om Overgangen af Bestyrelsen af „De fattiges Kasse“ til Menighedsraadene — at der savnedes et udvortes Grundlag for Raadenes Virksomhed. Men her viste sig da atter — baade under Behandlingen af dette Lovforslag og Aaret efter under Behandlingen af Lovforslaget om Oprettelsen af et Kirkeraad — det umulige i at skaffe et saadant Grundlag tilveje, saalænge Menighedsraadet selv savnede et positivt Grundlag for sin Bestaaen, og denne Konflikt førte naturlig til Lovforslaget af 1860, der paa en Gang tilsigtede at give Menighedsraadene et udvortes, positivt Grundlag for deres Bestaaen og et udvortes, positivt Grundlag for deres Virken. Den daværende Kirkeminister (Monrad) havde her Øje for, hvad det daværende Folketingsudvalgs Flertal oversaa, at hvad det gjaldt om at skabe, var ikke saa meget en Repræsentation for den snævrere Kreds, Menigheden, som for den videre Kreds, Kirkesognet — de, der søge eller høre til den samme Kirke, Folkekirkens Medlemmer. Menighedsraadene skulde optræde som Repræsentation for, hvad Martensen i Kirkekommissionen af 1868 (Beretning Sp. 164) kaldte Kirken i videre Forstand, og ikke blot for dem, der høre til Kirken i snæv-

rere Forstand eller, som den augsburgske Konfession udtrykker det, *congregatio sanctorum*. Det maa — udtalte Martensen videre paa det anførte Sted — naturlig være Kirkens Opgave mere og mere at drage dem fra den videre Kreds ind i den snævrere, at arbejde hen til, at de døbte ogsaa blive troende, at de, som kun tilhøre Kirken i social Forstand uden endnu at være komne til et individuelt og personligt Trosliv, ogsaa mere og mere komme til at tilhøre Kirken i individuel og personlig Forstand . . . Men ingenlunde kan man sige, at disse Mennesker, der høre til Kirken i videre Forstand, ikke høre til Kirken.

Ministeriet har ikke villet undlade her at fremdrage denne Ytring af den afdøde Biskop, fordi den saa nøje falder sammen med Ministeriets egen Betragtning netop af den her foreliggende Sags Betydning, en Betragtning, der ogsaa fører Ministeriet til den Overbevisning, at *Tiden* netop nu er inde til Sagens Gennemførelse, hvad Flertallet i Kirkekommissionen, som ovenfor anført, derimod endnu nærede Tvivl om i 1868. Menighedsraadenes Opgave skal ikke i første Linie være den at styre eller raade i Kirkens indre Liv, Sjølesorg, Kirketugt m. v. Kan der paa dette Omraade opstaa et Samarbejde mellem Præsten og Menighedsraadet, kan dette selvfølgelig kun blive til Gavn for Kirken, og Præsten bør utvivlsomt ikke undlade at virke for, at et saadant Samarbejde kan komme i Gang ved at give Raadets Medlemmer Anledning til at optræde som medhjælpende og understøttende og derved vække den Sans hos dem, som gjør, at de igen kunne blive Ledere for Menigheden (Kirkekommissionens Beretning Side 12). Herved vil ogsaa det Skær kunne undgaaes, hvorpaa der er udtalt Frygt for, at Institutionen vil kunne strande, nemlig at Menighedsraadene ville fortabe sig i de udvortes Sager og ikke blive den Støtte for Præsten, som han kan trænge til. Men til at begynde med maa man ikke se bort fra, at Kirken ogsaa har en Yderside — den, der vender mod det borgerlige Samfund og særlig betegnes gennem Navnet Folkekirke.

Hvis man ikke vil have, at Folkekirkens Medlemmer, der jo tælle den langt overvejende Del af Landets Borgere, skulle tabe Interessen for Kirkens Anliggender, da gaar det ikke an i Længden at udelukke dem fra Styrelsen af disse. Gennem Deltagelsen i det politiske og kommunale Liv have Landets Borgere vist, at de med stigende Interesse og Kærlighed omfatte Landets Institutioner og søge at sætte dem